

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 6Sžk/12/2021
Identifikačné číslo spisu: 5020200195
Dátum vydania rozhodnutia: 28. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Vačok
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:5020200195.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a sudcov prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD., (sudca spravodajca) a JUDr. Mariána Trenčana v právnej veci žalobcu: Združenie domových samospráv, o. z., IČO: 31 820 174, so sídlom: Rovniankova č. 1667/14, 851 02 Bratislava, proti žalovanému: Okresný úrad Žilina, odbor opravných prostriedkov, za účasti ďalšieho účastníka konania: APHRODITE-Slovenské liečebné kúpele Rajecké Teplice, s. r. o., IČO: 36 006 297, so sídlom: Panenská č. 33, 811 03 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-ZA-OOP3-2020/008268-002, zo dňa 23. marca 2020, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, č. k. 30S/81/2020-73, zo dňa 01. decembra 2020, ECLI:SK:KSZA:2020:5020200195.2, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline, č. k. 30S/81/2020-73 zo dňa 01. decembra 2020, ECLI:SK:KSZA:2020:5020200195.2 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I. Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“ alebo „správny súd“) uznesením, č. k. 30S/81/2020-73 zo dňa 01. decembra 2020, ECLI:SK:KSZA:2020:5020200195.2, postupom podľa § 98 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v účinnom znení (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-ZA-OOP-2020/008268-002, zo dňa 23. marca 2020. Žalovaný týmto rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu a rozhodnutie Okresného úradu Žilina, odboru starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia (ďalej len „správny orgán prvého stupňa“), č. OU-ZA-OSZP3-2019/005403-006/Hnl zo dňa 30. septembra 2019, potvrdil. Správny orgán prvého stupňa predmetným rozhodnutím rozhodol, že zmena navrhovanej činnosti - „Prístavba kúpeľného domu APHRODITE Rajecké Teplice“ navrhovateľa APHRODITE - Slovenské liečebné kúpele Rajecké Teplice, s. r. o. vypracovaná spracovateľom ENVI-EKO, s. r. o., nachádzajúca sa na pozemkoch p. č. KN-C č. X a X/X, k. ú. N. W., sa nebude posudzovať podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní

vplyvov na životné prostredie v účinnom znení (ďalej len „zákon č. 24/2006Z. z.“). Ďalším výrokom súd žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania v zmysle § 170 písm. a) SSP.

2. Žalobca nebol v konaní zastúpený advokátom a žaloba bola podpísaná štatutárom J., nešlo teda o situáciu podľa § 49 ods. 2 SSP. Krajský súd preto žalobcu opakovane vyzval na predloženie správnej žaloby spísanej (podanej) zamestnancom alebo členom žalobcu s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa v zmysle § 49 ods. 1 SSP. Súčasne žalobcu poučil, že ak v stanovenej lehote nepreukáže splnenie procesnej podmienky konania podľa § 49 ods. 1 SSP, žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. f) SSP odmietne.

3. Krajský súd pristúpil k odmietnutiu správnej žaloby po preukázaní nesplnenia procesnej podmienky plynúcej z ustanovenia § 49 ods. 1 SSP. Žalobca totiž žalobu zo dňa 22. mája 2020, podpísanú zamestnancom alebo členom žalobcu s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, ktorý za žalobcu na správnom súde koná alebo ho zastupuje, v danom prípade JUDr. S., napriek výzvam nepredložil. Za osobu, ktorá podanie vo veci samej spísala a podpísala treba považovať osobu, ktorej v zmysle overenia patrí kvalifikovaný elektronický podpis KEP alebo kvalifikovaná elektronická pečať. Pri posúdení (ne)splnenia zákonnej podmienky vyžadovanej v § 49 SSP správnym súdom - v prípade elektronickej podoby žaloby - je rozhodujúce, ktorej osobe patrí KEP použitý na autorizáciu podanej žaloby. Krajský súd pripomenul závery uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Sžk/24/2019, sp. zn. 4Sžk/26/2019, zo dňa 04. novembra 2019, v zmysle ktorých kasačná sťažnosť podaná žalovaným orgánom verejnej správy, nepodpísaná povereným zamestnancom žalovaného s požadovaným právnickým vzdelaním predstavovala nedostatok kasačnej sťažnosti. Podpis žaloby potvrdzuje, že ten, kto príslušný procesný úkon urobil, toto podanie skutočne urobiť chcel a overuje totožnosť toho, kto podanie urobil.

4. Z obsahu administratívneho spisu súd zistil, že žalobca do spisu predložil fotokópiu diplomu, preukazujúceho dosiahnutie vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa u člena žalobcu JUDr. S., povereného na spísanie a podanie správnej žaloby a na zastupovanie žalobcu pred správnymi súdmi na základe Poverovacieho dekrétu na riadenie sekretariátu Združenia domových samospráv a právne zastupovanie združenia zo dňa 14. novembra 2019. Žaloba však bola podpísaná kvalifikovaným elektronickým podpisom štatutára žalobcu - J., a nie kvalifikovaným elektronickým podpisom povereného člena s právnickým vzdelaním druhého stupňa - JUDr. S.. Krajský súd žalobcu opakovane vyzval na odstránenie prekážky postupu súdu v konaní, a to predloženie správnej žaloby zo dňa 22. mája 2020, podpísanej zamestnancom alebo členom žalobcu s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, ktorý za žalobcu na súde koná alebo zastupuje - JUDr. S.. Žalobca však od doručenia výzvy do vydania uznesenia o odmietnutí takto podpísanú žalobu nepredložil.

II. Kasačná sťažnosť, vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti

5. Žalobca (ďalej tiež „kasačný sťažovateľ“) podal proti uzneseniu krajského súdu kasačnú sťažnosť z dôvodu, že krajský súd porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f) SSP), rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP), a podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 písm. j) SSP). Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti v prvom rade namietal prílišný formalizmus súdu pri posudzovaní splnenia podmienky povinného zastúpenia advokátom podľa § 49 SSP (viď. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, II. ÚS SR 174/2004). Skutočnosť, že samotná žaloba bola podpísaná a podaná štatutárom žalobcu neznamena, že nebola spísaná členom, JUDr. S., s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, čo bolo v konaní riadne preukázané predloženým dokladom o dosiahnutom vzdelaní (diplomom) ako aj poverením člena na spísanie žaloby a zastupovanie. Sťažovateľ v bode 1 ods. 3 podanej žaloby jasne deklaroval, že člen žalobcu podanú žalobu spísal a je oprávnený na jej spísanie a zastupovanie v konaní pred krajským súdom. Z textu príslušných ustanovení Správneho súdneho poriadku jednoznačne nevyplýva zákonom stanovená náležitosť správnej žaloby, a to podpísanie alebo podanie žaloby členom žalobcu, ktorý má za žalobcu na správnom súde v predmetnej veci konať v zmysle § 49 ods. 1 SSP. Správny súd neprípustne extenzívnym výkladom interpretuje § 49 ods. 1 SSP, podľa ktorého sa povinnosť zastúpenia vzťahuje tiež na „spísanie“ žaloby členom alebo zamestnancom s vysokoškolským právnickým vzdelaním

druhého stupňa. Žiadne ustanovenie procesnej úpravy nezakotvuje povinnosť člena, resp. zamestnanca žalobcu tiež podpísať a podať správnu žalobu. Sťažovateľ ďalej pripomenul právny názor vyjadrený v uznesení Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 10Sžk/26/2019, zo dňa 22. septembra 2020, nasledovne: rovnako, ako musí byť v konaní pred súdom preukázané splnomocnenie udelené advokátovi a žaloba či kasačná sťažnosť musí byť spísaná advokátom, musí byť v prípade absencie zastúpenia advokátom preukázaná skutočnosť, že žalobu, resp. kasačnú sťažnosť v mene sťažovateľa spísal (vypracoval) zamestnanec alebo člen s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, resp. sám sťažovateľ s takýmto vzdelaním. Taktiež z ustanovenia § 57 ods. 1 SSP nevyplýva, že by medzi základné zákonné náležitosti správnej žaloby patril aj podpis člena alebo zamestnanca žalobcu s právnickým vzdelaním, respektíve podania týmto členom; zákon vyžaduje iba podpis samotnej žaloby (v tomto prípade štatutárom) a jej spísanie osobou s požadovaným vzdelaním.

6. Záverom kasačnej sťažnosti navrhol napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

7. Žalovaný ani ďalší účastník konania sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu nevyjadrili.

III. Relevantná právna úprava

Podľa § 49 ods. 1 SSP žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

IV. Právne závery kasačného súdu

8. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v postavení kasačného súdu (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal uznesenie správneho súdu v rozsahu podanej kasačnej sťažnosti. Jeho právomoc a príslušnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení a § 11 písm. h) SSP.

9. So zreteľom na § 439 ods. 1, § 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP kasačný súd skonštatoval, že podaná kasačná sťažnosť smeruje proti uzneseniu, voči ktorému je sťažnosť prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a včas, postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

10. Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší správny súd“) začne činnosť 1. augusta 2021.

11. Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z. z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

12. Z vyššie citovaného odseku 2 vyplýva, že zákonodarca upravil prechod výkonu súdnictva z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, a teda Najvyšší správny súd Slovenskej republiky prebral z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky všetky „živé“ veci v agende správneho súdnictva, ktoré následne aj dokončí.

13. Úlohou kasačného súdu bolo posúdiť, či krajský súd správne postupoval, ak správnu žalobu žalobcu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. f) SSP odmietol z dôvodu založenom na tom závere, že kasačný sťažovateľ v konaní nepreukázal obligatórne právne zastúpenie na podanie správnej žaloby. Správna žaloba, doručená krajskému súdu, bola podpísaná štatutárnym orgánom žalobcu bez vysokoškolského právnického vzdelania 2. stupňa, ktorý na opakované výzvy krajského súdu žalobu podpísanú povereným členom s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa žalobca nepredložil.

14. Podľa § 464 ods. 1 SSP, ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na obdobné rozhodnutie, ktorého prevzatú časť v odôvodnení uvedie.

15. Kasačný súd preskúmaním súdneho spisu dospel k záveru, že predmetom konania pred týmto súdom už v minulosti boli skutkovo aj právne obdobné veci identického účastníka konania. V tomto smere najvyšší správny súd predovšetkým poukazuje na rozhodnutia vydané v konaniach vedených pod sp. zn. 8Sžk/14/2021, sp. zn. 1Sžk/14/2021 a sp. zn. 4Sžk/10/2021. Súd v predmetných konaniach považoval argumentáciu sťažovateľa za dôvodnú. Zohľadniac skutočnosť, že citované rozhodnutia tvoria prejudikatúru v danej veci, najvyšší správny súd postupoval v zmysle § 464 ods. 1 SSP. Preto v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza prevzatú časť odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Sžk/14/2021, zo dňa 25. mája 2021, nasledovne:

„9. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ dňa 05.05.2020 doručil krajskému súdu správnu žalobu z 04.05.2020, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného. Z bodu 1 ods. 3 správnej žaloby sťažovateľa ďalej vyplýva, že povereným členom na konanie a spísanie žaloby je JUDr. S. Uvedenú skutočnosť sťažovateľ substancoval predložením dokladu o ukončení vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa a dekrétom, ktorým svojho člena, okrem iného, poveril aj spisovaním správnych žalôb a zastupovaním v konaniach, v ktorých vystupuje ako účastník konania.

Podľa § 49 ods. 1 SSP žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

10. Vzhľadom na prezentované skutočnosti sa kasačný súd stotožnil s námietkou sťažovateľa, že krajský súd v prejednávanej veci postupoval príliš formalisticky, keď správnu žalobu odmietol z dôvodu, že bola podpísaná štatutárnym orgánom, a nie členom sťažovateľa s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, povereným na jeho zastupovanie.

11. Aj podľa názoru kasačného súdu sťažovateľ predložením dokladu o ukončení vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa a poverovacieho dekrétu pre svojho člena na konanie a spísanie správnej žaloby dostatočným spôsobom preukázal splnenie podmienky obligatórneho právneho zastúpenia v správnom súdnom konaní (§ 49 ods. 1 SSP).

12. Samotná skutočnosť, že správnu žalobu podpísal a súdu doručil štatutárny orgán sťažovateľa podľa mienky kasačného súdu, bez ďalšieho nezakladá dôvodné pochybnosti o tom, že žalobu spísal a sťažovateľa v konaní zastupuje jeho člen s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, čo jednoznačne vyplýva z obsahu správnej žaloby z 04.05.2020, predloženého poverovacieho dekrétu sťažovateľa a dokladu povereného člena sťažovateľa o ukončení vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa.

13. Kasačný súd preto považoval výzvu krajského súdu, aby sťažovateľ predložil správnu žalobu, ktorá bude týmto členom aj podpísaná, za príliš formalistický postup pri skúmaní procesných podmienok, ktorý by mohol mať vplyv na jeho právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

14. V súvislosti s vyššie uvedenými rozhodnutiami Najvyššieho súdu sp. zn. 4Sžk/24/2019 a sp. zn. 4Sžk/26/2019, na ktoré krajský súd poukazoval, kasačný súd uvádza, že ide o konštatovanie Najvyššieho súdu o splnení podmienok podľa § 449 SSP vo vzťahu k dokumentom, ktoré v konkrétnom prerokúvanom konaní predložil žalovaný, a že nejde o právnu vetu senátu Najvyššieho súdu.“

16. Kasačný súd v tejto súvislosti tiež poukazuje na odbornú spisbu, podľa ktorej ak si žalobca v stanovenej lehote zvolí na zastupovanie advokáta a preukáže správne súdu túto skutočnosť písomným splnomocnením, považuje sa nedostatok procesnej podmienky za odstránený. Procesné úkony, ktoré žalobca uskutočnil počas trvania nedostatku povinného zastúpenia, majú riadne právne účinky a považujú sa za úkony v zastúpení. Príslušný správny súd na tieto úkony prihliada, ako keby boli urobené v mene žalobcu ním zvoleným advokátom. (Baricová, J., Fečík, M., Števec, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 338)

17. Vzhľadom na konštatované, kasačný súd po vyhodnotení dôvodov uplatnených sťažovateľom v kasačnej sťažnosti žalobcu ako opodstatnených, postupom podľa § 462 ods. 1 SSP v spojení s § 440 ods. 1 písm. f) a písm. g) SSP zrušil uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu vec meritorne prejednať a rozhodnúť (§ 469 SSP).

V. Trovy konania

18. V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne krajský súd aj o náhrade trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

19. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky jednomyseľne (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.